

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 4 frt. — kr.
 Félévre . . . 2 „ — „
 Negyedévre 1 „ — „
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetéseinél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanulmányi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda: a könyvnyomdába hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Megjelen: Hetenként Szombaton.
Kéziratok: Vissza nem adatnak.
Kiadóhivatal: VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérsék hirdetések és reklamatok ide intézendők.

Előfizetési Felhívás.

Van szerencsem a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a már második évfolyamába lépő

„HALADÁS”

ezimű hetilapnak szerkesztését és kiadását Gyula Fehérvárra tottem át. Lapomnak iránya, szelleme és alakja ez átültetéssel miben sem változik, csak új erők és szakavatott munkatársak közreműködésével gyarapodott.

A „Haladás” előbbi megjelenési helyének érdekeit ezentul is híven fogja képviselni és az által, hogy szerkesztőse Gyula Fehérvárra áttétett, — ezen utóbbi város érdekeit is felölelve hatásköre előnyösen nagyobbodott.

Ugyanis Gyula-Fehérvár sz. kir. város, mely szép kis hazánk történelmében oly praegnans helyet foglal el: mely Erdély központján fekvő a természet által mintegy forgalmi és gazdasági központtá válni van hivatva, mely a fejedelmek alatt kiérdemelt rangját és történelmi dicsőségét, ma a műveltség és nemzeti érzület fenlobogtatott zászlójával, az ipar és kereskedelem vívmányaival tetőzi; mely az erdélyi püspökség székhelyével díszkedhetik, mely vára és erődítményeivel előkelő katonai központ, hivatva kies honunkat megvédeni a külellenesség hordától — mondom-e politikailag s közgazdasáttalig oly nevezetes város: Gyula-Fehérvár rég érzi szükségét az időszakai sajtónak, rég nélkülözi falai közt korunk ezen nagyhatalmasságát, mely természeténél fogva a közönségnek ép oly szolgálatot tesz, a mily híven hat előnyére a közjával össze nem ütköző magános helyi és személyi érdekeknek.

A „Haladás” felkarolja és híven referáland a politikai élet hullámzásáról, hoz országgyűlési közleményeket, a közgazdaszat, földművelés, ipar és kereskedelmi élet körében vágó értekezletek, országai és városi, jelesül Gyula Fehérvár és Torda sz. kir. városok és vidékeinek helyi érdekei feletti tanácskozásokat, hozza a hivatalok, a községi képviselő működésének tárgyilagossá bírálatát, hoz napi híreket és hoz végre szépirodalmi és ismeretterjesztő közleményeket.

Hozni fogja a hivatalos lapban megjelent kinevezéseket, áthelyezéseket, pályázatokat, hozni fogja az érték és árutözsde hivatalos jegyzékét, egy szóval azon lesz, hogy Gyula Fehérvárt s Tordán, úgy azok megyei területén nélkülözhetlenül szükséges s kedvelt közlönynyé váljon.

Mindezeknél fogva bátorodom előfizetési felhívásomat szives pártfogásukba ajánlani.

A „Haladás” megjelenik f. év. junius 1-től kezdve hetenként egyszer Vasárnapon. Szükség esetén kétszer.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 4 frt.
 Fél „ . . . . . 2 „
 Negyed „ . . . . . 1 „

A megrendelést a „Haladás” szerkesztőségéhez kérem intézni.

Az előfizetési árak postautalvánnyal is beküldhetők.

Gyula-Fehérvárt, 1878. Majus hóban.

Teljes kész tisztelettel
Volz Bálint

Gyula-Fehérvár, jun. 6.
 Ép lapunk megindulása idejében folyt le a városi tisztújítás. Résztünkről szerencsés véletlennek tartjuk ezt, annál is inkább mert anyagot szolgált a városi ügyeket szíven hordó polgárnak ép úgy, mint a közügyek higgadt bírálójának: az irónak.

Az ép lefolyt tisztújítás, mint

tisztán tisztújítás a város értelmiségének criteriumát képezi, azaz a tisztújításban kellene a város véleményének tisztán és határozottan nyilatkoznia.

Fájdalom a jelen tisztújításról általában nem mondhatjuk ezt; mert meggyőződésünk szerint soknak másképp kellett volna történnie, mert hittünk szeriut sokan másképp óhajtották.

A város virilistái és a megválasztott képviselők nyilatkoztak és szavazataikat azoknak jutatták, kiket ők érdemesnek tartottak. Nem akarunk-e szavazati joggal bírni, tekintélyes testület ellen szólni mindjárt legelső számunkban, nem mert tiszteljük a közélet legszebb vívmányát a szabad akarat nyilvánítással párosult önkormányzatot, mindamellet nem hagyhatjuk el kifejezni kételyeinket, hogy hü és önzetlen, helyes és szabad elhatározás vezette volna a tisztújítást.

Legelsőbbül is nagyon szembe ütközött a faji és vallási kérdések harca s nagyon kirívó volt az egyénekhez kötött érdek.

A faj, vallás és személyes kérdések nálunk nem mellőzhetők, de kellő mérsékletben tartandók, ott pedig a hol ezek tulnyomók, ott a közügynek, a közjónak, egy magasabb szempontból vett önkormányzati célznak keveset használnak, sőt legtöbb esetben hátrányára vannak.

Jogosultan vonatkozathatni ezt városi tisztújításunkra, mert csak hetekkel ezelőtt is senki se hitte volna, hogy így üt ki a dolog. Mindenki reorganisatiót, javítást, újítást óhajtott; mindenki forrón kívánta, hogy városunknak születte kerekén járó szekeren egy erős s a régi együttlét átkos befolyásától ment előljárásság kezelje a gyepölőket.

De mit ér a jóindulat, akarat nélkül. És mit ér a közjóérti lelkesedés egyéni önző érdek és faj surrodások mellett.

Ezek mellett még egy nagy akadály is volt a reorganisatióknak és ez a közérzet halvány nyilvánulása, a félelem a rudon levők ellen nyilatkoznia.

Ha valahol úgy itt beillik e mondás: „Ungventem pungit, pungentem rusticus ungiti!”

Igy lett lebonyolítva a közügy eseménye. Többség előtt az ki értelemmel bölcs engedékenységgel akarja a vezetést elvállalni — mire sem használható; a többség bár fél mégis azt keresi a ki már kimutatta, hogy hatalmaskodik felette. Legtöbb nyíre a nép oly érzületben van, mint a rossz szolga ki csak annál tud szolgálni ki verést bőven osztogat.

Tekintsen minden egyes választó polgár lelkébe s mondja aztán nyiltan el, nem reorganisatio kellett-e nekünk? A ki most még nem jött rá, később rá jön. Kívánjuk, hogy késő ne legyen.

Az új tisztikar tagjai ellen egyenként véve őket, — nincs kifog-

ásunk, már azért sem mert tiszteljük azon szavazatokat, melyekkel megválasztattak. Egyesek ellen tehát nem sörvelünk, csak az egyeseknek illetően egyesítés ellen. Hogy fenutebb nézetünket elmondottuk azt nem veheti rossz néven tőlünk senki sem.

Mi az egyes tisztviselőket egyenként derék, becsületes embereknek tartjuk, — de alig hisszük, hogy szerencsésen lennének csoportosítva.

Adja az ég, hogy csalodjunk.

Mi őszintén kívánjuk, hogy a megválasztottakban legyen meg az akarat, igyekezet a közjóra hatni, hogy a leghitlenebb Tamás is lássa be, hogy most már más a város előljárássága mint eddigi volt.

Adja isten, úgy legyen.

Fogadja a tisztikar — a szabad választási jog tiszteletében — üdvözlötünket. Sikert kívánunk nekik és főleg a városnak. Ígérjük, hogy működésüket szemmel kísérjük s óhajjuk, hogy legtöbbször jót irhassunk róluk.

Borsszemek

Holmi Feketevár tisztújításáról.

Feketevár megkezdé tisztviselőjének purificatióját és ó csodák csodája a régi tisztviselők majd mind megmaradtak.

Feketevár közönsége elhatározta, hogy regenerálni fogja a városi tanácsot. Határozata szilárd volt, mert ime az eredmény fényes bizonyítékot nyújt róla. Megmaradtak majd mindnyájan a tisztviselők — csak másképp beosztva.

Sajátságos egy strategia az, midőn két rossz közül, nem egy harmadikat választunk, hanem a két rosszat helycserével meghagyjuk.

A meghelycserézettek az új hivatalban még semmit sem követtek el — azaz még nem követhettek el — időhiány miatt — tehát még nem szólhat róluk a kronika!

Feketevár tisztviselői között csere történt, — de a város közügyei ez által semmiféle előnyös cserében sem részesültek.

Ugy lesz Feketevárt ezentul is a mint volt, a mit tesz az egyik, azt helyesli a másik, vagyis mit a „Szinpadi Herczegné” ben énekl a két szeladon:

A mit tesz Kipfelbeck
 Jóváhagyja Izidor
 A mit tesz Izidor,
 Jóváhagyja Kipfelbeck!

Izidor! Erről eszembe jut kérdezni: Was hoste gemacht Izidor? Hogy főztek le a románok téged oh Izidor?

A csak jelöltnek maradt rendőrkapitány is felkiálthat a cannai hössel:

Judea fides — nulla fides!

Bocsánat a kivételeknek, — de legtöbbje Feketevár buzakereskedőinek nem élet-

képes maggal kereskedett. Ez a bukásnak főoka. Magvas volt.

Románia még is csak lefözte Judeát. Amaz jelöltjaiból behozott ötöt emez behozott egy jelöltet — félig.

Feketevár ezental Románia központjában fog fekünni.

Különb a románok dacára győzelmeiknek még is „bakkot” lőttek. Egy feketevári képzett ügyvéd helyett, megelégedtek egy „örökjogászszal” vagy is mint az egyetemeken a 9 éves hallgatókat megtisztelni szokták: „ős-jogászszal”!

Egyébiránt kívánjuk, hogy a megválasztottak megelégedetten éljenek s még inkább, hogy a város legyen velük megelégedve.

Mit hallok? Mily zaj? Mer valaki kétkedni?!

Levelezés.

Torda, Junius 6.

Tisztelt szerkesztő ur!

Azon indokból, hogy a „Haladás” szerkesztése és kiadása innen Gyula-Fehérvárra áttétett — felkeresni bátorodom rövid soraimmal.

Legelőször is ki kell nyilvánítsam s pedig többek nevében s megbízása folytán — sajnálatom, hogy becses lapjának bölcsőjét fölünk elvitte. Mivel adunk rá okot? Ha egész őszintén el nem hinnék, hogy az itteni nyomda elfoglaltsága s a nyomda egyéb viszonyai késztek az átköltöztetésre, hálátlansággal vádolnánk önt. Tudjuk, hogy mily nehéz egy vidéki lapnak fennállani, tudjuk mennyi akadály gördül eléje és azért megbocsátunk azon feltétel mellett ha mint eddig jó barátunk marad és nem feleli el szülőhelyét. —

Hálásan elismerve azt, hogy míg falaink közt jelent meg a közjóért küzdött, érdekeinkben lelkiismeretesen működött, kérjük legyen továbbra is érzelmeink s véleményeink hiv terjesztője s városunk érdekének és hírének emelője.

Közleményekkel időnként szolgálunk. kitűnő tisztelettel r. l. *)

*) Részünkről hálásan visszaemlékezve nemes Torda város t. közönségére mindig és mindenben készek leszünk szolgálni, óhajtjuk szívünkkel, hogy hasznára lehessünk és kérjük hathatósan minél többször tudósításokat küldeni.

A szerkesztőség.

Zászlószentelési ünnepély.

Kolozsvárt, 1878 jun. 2.

A magyar kir. államasutak helybeli főmühely munkásai ma vasárnap tar-

tották zászlószentelési ünnepélyüket a főmühely szomszédságában egy csinos zöld-ágakból és ponyvával bevont sátorba.

Az idő folytonos kaczerkodása dacára igen szépen sikerült. 10 1/2 órakor több egyetek 1 nagyszámu közönség csoportosult össze az indóház előtt, honnan a helybeli tüzoltó-egylet nyitotta meg a hosszú menetet — Pongrácz Lajos zenekarának indulója mellett — mit a „Hilaria”, „Polgári dalkör”, iparos ifjak egyete s a szép számu közönség követett, — mire megérkeztek volna az ülőhelyek mind elváltak foglalva, egy a sátor előtt levő nagy térség. Itt az egyetek nagy bajjal tudták elfoglalni helyeiket, a közönség ide-oda tolkodott, hogy szemtanuja lehessen az ünnepélynek.

Rövid idői várakozás után az ünnepély díszel:zászlóánya a köztisztelőbenálló *Meliskó Frigyesné*, szül. Ákeszmán Ida urasszony, a csinos és szép kosorus leányok: *Salamon Klári, Várady Kata és Ida, Gergely Ida és Róza, Rotazides Mariska, Hidossy Mari, Bányai Otti, Wanke Ida* kisasszonyok megérkezése után az ünnepély kezdetét vette a „Hilaria” hymnussával, melyet művészileg esengett el. Elvégezte után *Derzsi József* unitárius első pap tartott egy igen csinos beszédet a főmühely munkásaihoz, mire rövid ima mellett fölavattá zászlójukat.

Üdvözölték és szerenését kívánták e zászló alatt küzdő munkásoknak gr. Eszterházy Kálmán, Kolozsvármegye főispánja, Simon Elek polgármester, Minorits Károly főkapitány a városrésztől, Benigni Sámuel, az iparos egylet elnöke a polgárság nevében, melyet meleg szavakkal olvasott fel. Beszédük végeztével a „Hilaria” és „Polgári dalkör” együttesen rágyújtott egy szép dalra, melyet megtapsolt a közönség. Ez alatt a zászlóánya egy szép cserkoszorú tűzött fel a zászlóra nyuszólya-leányok nevében, mita szegverés követett, melyen az ittlelvő magy. kir. állam tisztségelők főnökei és városunk egyleteinek elnökei is miűt részt vettek. Erre az ünnepélyt 12 1/2 órakor Pongrácz zenekarának indulója oszlatta szét, mi nem sokára viszont találkoztak a Donáti, vagyis a törökvgág mellett erdőbe, hol a munkások egy jól sikerült táncvizigalmat rendeztek, melyek közel 1500 ember volt jelen, a vendégek egyrészt ingyen az indóháztól az erdő aljaj kéjvonattal vitte ki éshozta vissza a rendezőség, akik jelen voltak mindig kedvesen emlékeznek vissza e szép ünnepélyre. Szerenese és boldogság e zászló alatt küzdőknek. Endes Dániel

Gy.-Fehérvár, 1878 jun. 3.

Elkomorul az ember szive lelke midőn napról napra, mind inkább inkább látja, hogy a gy.-fehérvári parányi magyarság oriai léptekkel rohan meg semmistülése elé; avagy nem így van? de igen így van; te gyétek édes jó magyarok! kezeitek szivetekre s gondoljátok át minden oldalról társadalmi itteni állástokat, s kénytelenek lesztek bevallani ti is: hogy „*igy van*” belöllem nem szól önzés, nem érdek, hanem a fájdalom, midőn látom, hogy ti nemzeti existentiátokért sem erkölcsileg sem anyagilag nem tesztek semmit, hanem elfásultság, vagy batorság avagy netalán értelmiség, vagy végrenem is tudom minek híjánja miatt con amore nézilek el, mikép szárnyalnak tal minden más itt élő nemzetiségű egyének minden tekintetben titeket, ti nem küzdetek, ugy fenmaradástokért, értelmiségért, vagyonosodásért, mint a nem magyarok; bocsanat s ujra bocsanat, hogy nyiltan szóllok, (mert bántani sem nem akarok, sem szokásom) avagy tudtok é ti egyetlen egy példát — de minden oldalról, czáfolhatlan igazat, fel mutatni, mely engem állításomban meghatoljan? avagy nem elég bizonyíték fennebbi állításaimra már csak a most forrongó városi tisztujtási mozgalom is? kiaz közületek ki a tekintély, ész, szónoki tehetség erejével, lépet volna föl a választási mozgalom vezetésére? ki közületek a hangadó? ki közületek az, ki e téren bár, ha nemis más, denemzetiségtek érdekében, az iránt tartozó kötelességből kifolyólag, ellensulyozza, a nem magyaroknak titeket oly egészen tulszárnyaló czéljaikat, melynek elburkult czélja, titeket lassan lassan leszoritani, minden befolyástól, tevékenységtől? köztetek jáok kelek de egyet se látok ilyet — haj! nincs itt Hajnald, elvesztettétek a vezér csillagot Elekes Károlyt kit ti jó magyarok kevés kivétellel inkább nem szeretetek mintsem, hogy büszkék lette-

tek volna réá, mint az ő nemes lelke büszke volt arra, hogy magyar, s hogy mint ilyen nemzetekért harczolt halála orájáig — és így ti most árvák, oda vagytok dobva a mostoha gyámnok önkényének — ki elbánik ugy veletek hogy nemsokára a nemzet csufjai lesztek, miért azért mert ez alkalommal is megatokat porázon hadjátok vezetetteti, elhanyagolátok megmutatni magyar nemzeteteknek, hogy Gy.-Fehérvárrt még él jó magyar; végre a nem magyar becsületes polgártársaimnak csak annyit mordok, miszerint én egy nemzetnek sem vagyok ellensége, de azt töllem rosz néven senki sem veheti, hogy én inkább szeretem saját nemzetemet, mint akár ki másét

POLITIKAI HIREK.

Vilmos Császár gyógyulása napról napra halad elő Nobiliél ugyan, de betegsége nem engedi kihallgatását.

Oroszország szép reményeket köt a congressus eredményéhez mely e hó 13-án fog Berlinben összeülni.

Az angol kormány kinyilatkozta, miszerint Romania függetlenségét elfogja ismerni és aval kereskedelmi szerződést kötni.

Az orosz főhadai parancsnokság elhatározta Plojesti megszállását egy gyalog és egy lovas ezred által, ehz adva egy úteget.

A porosz Császárt a tronörökös fogja a folyó ügyek elintézésében helyettesíteni, a császár betegsége alatt.

Hüdl merénylete után a e megjegyezést tette egy hételbeli szobalánynak: „*Nem sikerült, de addig lövünk, míg köztársaság lesz.* — A cabinetek elfogadták a congressusra szóló meghívást, mely 13-án kezdődik. — Románia Beszarabiáról le nem mond, még azon esetben sem, ha a congressus azt Oroszországnak találná ítélni.

TÁRCZA.

Rajner Józseftől:

Romanz.

Az est ábrándos homálya
Borítja a láthatárt,
Zöld lugasnak enyhe árnya
Fogadja a hjs madárt.
A madár szól — bus a hangja,
Kehle sajog, szive fáj,
Mig a párját nem találja
Hasztalan az üde táj. —
Most megrezzen szivecskéje,
Uj dal szól a lomb között,
Meglépi az öröm kéjje,
Felkereste párja őt!
Most együtt susognak bugnak,
Talán nem is illenek —
Össze vissza csókolodznak:
Többször, a mint kellenék!

Oroszország és az ő világ.

(„L'homme”-ból.)

— Herzen G. után: Tussai G. —
(Vége.)

Európai Oroszországban csak az 1830-ki forradalom derítette ki, hogy orosz

nép is van. S megrettenve értették meg, hogy az oly közönyös, politikai kérdésekhez éretlen orosz nép sokkal közelebb ért a társadalmi ujja szervezéshez, mint az európai népek.

Megtartani a községet, s szabaddá tenni az egyént; kiterjeszteni a község és kerület önkormányzatát a városokra, s az egész államra; fenntartani a nemzeti egységet; kifejlesztetni az egyéni jogokat, s megőrizni a föld megoszthatatlanságát: — ime a forradalmi kérdés Oroszországra nézve. —

Az állam és egyén — hatalom és szabadság — ez a nagy harc két Hercules oszlópa.

Európa ezzel szembe egy csonka, elvont, Oroszország pedig egy csonka, vad megoldást állít fel.

Megmondám e sorok elején, hogy ha az orosz népek csak egy lehetséges jövője van, az orosz császárságra nézve két lehetőség forok fenn.

Legmélyebb meggyőződéseim, hogy az orosz császárság igen hamar elfonyadna szétmállanek egy szabad, s a lehetőségig egyetértő Európával szemben. A pétervári uralom sem elv, sem dogma; ez egy erőszak; s hogy e minőségben megmaradhasson mindig kell tenni valamit.

Az orosz császárság egy szabad Európával szemben nagyon szomorú, nagyon kérdéses lenne; csak reactionarius Európa mellett lehet hatalmas és győzedelmes.

Monarchikus és kevésé harcziás Európa nem óhajthat, se nem indíthat habort a czár ellen. Viszont a czár nem tarthatja magát vissza a háborútól, ha csak ajándékba nem kapja Konstantinápolyt.

Konstantinápolyt: — Igen. Erre szüksége van, hogy az orosz nép tekintetét keletre fordítsa vele; hogy az orthodox egyház által a végletekig legyen segítve; szüksége van erre ösztönszerűleg, mert alapjában véve ő is egy elrendeltetést képvisel.

A szláv nép ideje megjött. A község lakója izgalmat érez Hova tüzi zászlóját? Melyik központhoz tömörül?

Nem Bécshez, e roccoo német, sem Pétervárhoz, e modern német városhoz, sem Moszkauhoz, e kizárólagos orosz városhoz, hanem Konstantinápolyhoz a keleti egyház e Romájához, a szláv nép gravitatiojának e czélpontjához.

A german latin törzs folytatja a nyugoti császárságot; a szláv-faj folytatni fogja e a keletit? Nem tudom; de Konstantinápoly meg fogja ölni Pétervárt.

Pétervár absurdum volna egy császárságra nézve, mely Konstantinápolyt tartja hatalmában.

A czárra nézve az invasio az egyetlen ut a népszerűséghez, és fenmaradásához.

Európára nézve pedig minden háboru: szerencsétlenség. Európa nincs többé azon korban, hol poctikus háborut viselnek. Neki más megoldandó kérdesei, kiállandó harcziái vannak.

Ha a hódító háboruk nem találnak többé Európa előhaladásával, igazi fejletőségével, az önkényuralom, s katonai ert még kevésbé illenek hozza.

Meglehet, hogy e vér, e gyilkolás és gyujtogatás közepette a népek fölbrednek, s dörszölése közben észreveszik, hogy borzalmas, undortó; ijeszlő álmaik — csak álmok... s fölriadva alvásukból, látva, hogy a nap már jó magasán jár...

A kik hiven szeretnek.

Elbeszélés.

Irta: Kabdebó Ferencz.

I.

A találkozás.

Megyek, s ha bár életemmel adózom: nem tudok meg válni tőle! Felkem hozzá nőtt, mint törzséhez az ág, mint a folyóvár támaszához, mely nélkül a sárban szétkuszva pusztul el. Éa elnem hagyhatom!”

„Jól látom a vést, mely engem, s e nőt fenyegeti a tiltott viszony miatt,

KÜLÖMBFÉLÉK.

— **Ada-Kaleh.** Érdekes lesz tudni, hogy az ujonnan meghódított osztrák-magyar földre legelőször Tomasegovics őrnagy lépett. Valjon nem lenne-e tanácsos a nagy diplomatáknak már most átengedni a hódítás dícsabérját nevezett őrnagy urnak? Vagy csak akkor jut hírnévre az őrnagy ur, ha később kitűnik, hogy Ada-Kaleh bevétel: „strategiai baklövés” volt? — Az egészben az a vigasz, hogy vér s jelesül magyar vér nem folyt el, e madárerősség bevételénél, nem folyt, mert nem folyhatott, nem lévén seholy ellenség.

— **A párisi közkiállítás pénztára** május hóban belépti jegyekért 1,300.000 frankot vett be.

— **A persa sah** f. hó 2-ikán Berlinbe érkezett s az udvari palotában elszállásoltatott. Valjon hozott-e magával 6 fényessége zsebkendő? Tudvalevő dolog, hogy a sah a bécsi kiállításra utaztában a művelődés ezen cikkét, a zsebkendőt még nem ismerte. Kérdés mit használt tehát bizonyos czél s tisztaság tekintetere? Felelet: Minthogy a saht hivatalosan a nap ücsöcsének és a hold bátyjának hívják: zsebkendőül jogosan használhatta a fellegeket.

— **A függetlenségi párt** „Független Hírlap” czimen új közlönyt indit meg. Szerkesztője Mende Bódog.

— **A tisztújítás** következő eredményel járt le: Gy.-Fehérvárt Polgármagy Kovács Elek, f. kapitány Jeney István, tanácsosok Csoma Béla, Czirlea Mihály, főorvos Dr. Reiner Zsigmond, Alorvos Dr. Nánán Bernát, főjegyző Apolzan Ignác, aljegyző Gazda János, rendőrbiztos Bergyán Miklós, tiszti ügyész Filip György, pénztárnok Kocsis Mihály, Ellenőr Dergán József, számvevő Roska Mihály, levéltárnok Szóta József, irnok Dánffy K. és Körösi.

— **A gyula-fehérvári tisztújítás** befejeztekor a polgárság fáklya — zenével tisztelte meg az alispánt és a polgármestert: alkalommal Dr. Mohay sikerült beszédet követett el, melyre az illetők általános éljenzés mellett meghatóttan válaszoltak.

— **Nekrológ.** Özv. Basa M. halyné, szül. Krizbai D. Zsuzsanna és gyermekei: Károlina, Bálint József, Lajos, Gyula, Irma és Ilona gyermekeivel, Rozália, Ilyés Józsefné, Vilma, József és Kata gyermekeivel, megszemorodott szívvel jelentik, hogy a jó férj, gyöngéd szerető édes atya és nagyatyja harasztosi ev. ref. lelkész egyh. megyei esperes és egyh. ker. közügy igazgató Egerpataki BASA MIHÁLY munkás életének 80-ik boldog házassá-

de mit tehetek! Ha már vesznie kell boldogságomnak, s szívemnek felednie kell édesen szőtt raményeit: hadd legyen a percz minél távolabb, s én leszaggatom óráim virágait! Mit is tehetnék jobbat istenem?!

— „Minden kebelnek rendeltetett e földön a boldogságból osztályrészt, s én érzem lelkem minden dobbanásával, hogy számomra rajta kívül nincsen boldogság!”

— „Hogy férjes nő?! Én arról nem tehetek. . . Szeret, s szereteni ez ment segítük.”

Igy beszélt magánosan járván fel s alá szobájában, az ifju ügyvéd Dőrei Albert. Majd megállt álló tükre előtt s nyakkendőjét igazítva, végig pillantott öltözetén.

Ugy látszik megvált a kémszemlével elégedve, mert, mialatt kalapot, kesztyűt vett így szólt: „most már mehetünk!”

Keze az ajtókilincsen volt már midőn az előszobában hölgyruha suhogást izgatót léptek zaját hallá.

A másik pillanatban nagy erővel fel-tárt az ajtó.

Albert a bámulat hangján kiáltott: — Kegyed itt Ágnes! Az istenért, mit jelent ez? Itt nálam!

— Itt nálad édesem, — felelt a mondhatlan szépségű nő, — s miért ne?

guk 50-ik évében f. évi máj. 31. estvéli 11 órakor rohamosan jött végelgyöngülés következtében jobb létre szenderült! Benne az erdélyi ev. ref. anyaszentegyh. egy kitűnő tagját, a lelkészi kar nestorát, a tudomány fölkezt férfiát, s mindenek felett családjá a gyöngéden szerető támaszt veszítette el. Végtisztesség tétele Harasztoson Junius 2-án d. u. 3 órakor s onnan pór része a Felvinczi köztemetőbe vitetvén Felvinczen junius 3-án d. e. 10 órakor fog megtartatni. Harasztos. jun. 1-én 1878. Virasszon felette a hálás emlékezett!

— **Busan jött, vigan ment.** Tavaszai gyakorlatra behívott egyik cs. kir. vadász a napokban a gyakorlatról visszatérő útjában a töle a 3 évvel ezelőtt ellopott két ökrét szekérhez fogva, meglátván — azokat hivatalos uton lefoglaltatta s így vissza is kapja.

— **Gyula-Fehérvár.** Az arádi szintársulathól alakult consortium Veres László művezetése alatt május 30-ikán kezdte meg előadásait nálunk. Valóban nem lehet elismerőleg és dícsérőleg megneve emlékezni rólok, mert alig van ily kis szintársulat, melynél minden szerepkör ily előnyösen ismert tagok által lenne betöltve, s továbbá alig van szintársulat, melynél a rend, az erkölcsi maga viselet, és józan élet, jobban megerdemelné a dícséretet, és méltánylást.

A társulat Nagy-Enyedről jött városunkban, hol a legmelegebb pártolásnak örvendett, nálunk már másfél hete van, és — oh csodák csodája mindég telt házak előtt játszik. Bravó Gyula-Fehérvár mutasd meg, a derék Enyediek példájára hogy városodban a magyar Thalia fel fog virágozni, és méltánylásodért eléred, hogy a következő években szintén jól szervezett társulat előadásában gyönyörködhetel!

A társulat kiválóbb tagjai: Az igazgató és neje a Latabár pár. Csabi pár. Takács Henriette Váradi Miklós. Cserváry Josefa, és Kazaliczky, kik mind váltvetve működnek oda, hogy a magyar színészetnek, mentől szebb nevet szerezhessenek. Előadattak, A kintornás család, Falu rossza. Két Arva. Rokkanthuszár, és O azok a férfiak valamennyiről a legnagyobb elismeréssel kell szöllumunk. Egy színház látogató.

— **Pályázat.** A kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézetnél az 1878-ik tanévre az I-ső éves tanfolyamban nyolcz állami alapítványi ösztöndíjas és tizenkét szabadhely megürülvén, ezeknek betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen helyek elnyeréseért való folya-

Hisz! én úgy vártalak s te nem jöttél hozzám; eljött tehát a hogy Mahomedhez! És aztán odaborult a férfi kebelére; megölelte alabástrom fehér karjaival, s hosszasan, édesen, lángolón csokolá azt.

— De hát mond csak rossz ember, mi oka, hogy négy nap óta nem láttalak? Hát illik az, — szép az, egy ifju embertől. így várakoztatni kedvesét!? Nézz meg az ember! Fogadom, ha nem jövök hozzád, fölzávarni téli álmodból — várhattam volna rád, míg meglátogatni kegyes leendettél!

S ezzel egyet visszalépve, játszi comicummal egy 16-ik századbéli „pukerlit” csinált Albert előtt, s gömbölyű vállait felhuzva finom kis fehér rozsás arcát előre nyujtva szólt:

— Hol a felelet, uram!

Az ifju nem felelt. — Szemei mélyen fügytek a bájos alakon, s mintegy elmerengett annak nézésében. — Majd hozzá lépett, s átölelve mindkét kezével az ifju nőt, mélyen szemébe tekintett.

Oly epedő, oly bánatos, bus vala el pillantás, mellyel az ifju kedvesén merengett, mint a honfűre lehet, ki bucsuzva áll hona határinál, s annak még egyszer bájoló tájain elmereng.

— Albert! miért vagy ily bánatos ma? Hiszen nem is örülsz, hogy itt vagyok;

modványok a következőleg szerelendők fel: I. Az állami alapítványi ösztöndíjas helyeket illető: Ezen helyeket az alapítvány értelmében kizárólag csak Erdély kapc. olt részeiben született, iskolai tanulmányait sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmi ellátásból, az intézetbeni lakás, fűtés és világításból, a folyamodó által hozandó ágy- és törülközőneműek mosatásból, esetleg ingyenes gyógykezelésből és a tanévek alatt tandíjmentességből. Az ezen helyekérti bolyegmentes folyamondványokhoz melléklendő: 1. Iskolai bizonyítvány legalább 6 gymnasiumi, vagy 6 polgári iskolai osztályról. Több osztályt vagy érettségi vizsgát felmutatók előnyben leendenek. 2. Keresztelő levél a születési hely s legalább betöltött 16 éves kor igazolására. 3. Szegényrégi bizonyítvány. 4. Orvosi bizonyítvány az egészséges, ép testalkat igazolására. 5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodó részére a szükséges kerti kézi eszközök (kés, olló, körülbelül 4 frt érték) beszerzetnek s 5 frt biztosíték érette letéttetik. E biztosíték a tanulónak a pályá végeztével vagy egészen, vagy a rontási érték letudásával visszaadatik. II. Az intézeti szabadhelyeket illetőleg: Ezen helyek élvezetében az Erdély és kapcsolt részein kívül születtek is részesülhetnek. A szabadhely áll havi 17 frt élelmi költség lefizetése mellett, ugyanoly ellátásból, a minőben az ösztöndíjasok részesülnek. Az ezen helyekérti folyamondványokhoz melléklendő: 1. Iskolai bizonyítvány, mint fennebb. 2. Orvosi bizonyítvány. 3. Szülői v. gyámi nyilatkozat, hogy a folyamodó ért a fentebbi szükséglet beszerzésén s a biztosítékon kívül a 17 frt havi élelmi pénz előlegesen s a félévenkénti 10 frt tandíj pontosan fog fizettetni. Ezen ügybeni folyamondványok f. év július hó 15-éig a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához Kolozs-Monostoron (u. p. Kolozsvar) benyujtandók. Ez alkalommal egy uttal tudattatik, miszerint az intézetre kül-hallgatók is felvétetnek s számukra a bejelentési határidő f. év szeptember 30-a. Az intézet „Értesítője” kívánatra megküldetik. Kolozs Monostor, 1878. év május hó 24-én. Vörös Sándor, igazgató.

Alábbi jelesebb magyar írók munkáira, melyek megszerzése minden családnak, díszére válik és ugyszólva elodázhatlan kötelessége és pedig I. Petőfi Sándor összes költeményeire, díszes kiadás füzetenként 40 kr. II. Jokai Mór újabb regényeire és elbeszéléseire füzetenként 25 krral — nemkülömben a „Magyar Lexiconra” —

még meg sem köszönted; pedig elhíheted; hogy sok aggodáson kellett keresztül mennem, míg magamat elhatározám, — míg Kata kocsiért ment, — míg készen lettem, míg elindultam! Oh! sokat, sokat küzdöttem onmagammal, s aztán úgy félttem, midőn a kocsiba szálltam, szívem úgy dobogott; . . . de gondoltam, hogy Albertnek öröme lesz, engemet ott magánál fog látni — és akkor bátor lettem . . . s lám már it vagyok s te halgatsz; nem örülsz; bus vagy mint egy ószi táj és hideg, mint egy jéghegyi lakós.

— Bocsáss meg édes Ágnesem! — szólt az ifju, maga mellé a pamlagra vonván kedvesét — bocsáss meg! Érzem igaztalan vagyok hozzád! De lásd, ép az fáj nekem, ép az tesz bussá, ha elgondolom helyzetünket, s a végét e viszonynak, hogy csendes békéből felverem szived nyugalmát, örült szerelemmel; hogy elraboltam legszentebb kincsedet — neved tisztaságát, ha felfödözik szerelmünkét! Az fáj e szívnek, hogy csak így, csak titokban szerethet, hogy nem mondhatja el egy egész nagy világnak szerelmét, boldogságát; de titkolnia kell azt: mint ki bünt cselekszik. — Más boldog, ha szeret, és a bölcsék úgy mondják, hogy ez érzelm boldogságára adatott nemünknek; azért, hogy megtisztuljunk abban sa-

füzetenként 30 krral folytonosan előfizethetnia „Haladás” kiadóhivatalába Gyula-Fehérvárt és Tordán.

Közgazdaság.

Piaczi árjegyzék.

A Tordai vásárra 1878. május 25. hozott tárgyaknak

1 hectoliter Tiszta buza	8 frt. 50 kr.
„ Tavasz buza	8 „ 25 „
„ Elegy buza	7 „ — „
„ Rozs	6 „ 50 „
„ Árpa	5 „ — „
„ Zab	2 „ 75 „
„ Törökbuza	6 „ 50 „
méter mázsa Széna kötetlen	2 „ 50 „
méter mázsa Alomszalma	— „ 36 „
Tüzi fa köbméter	2 „ 70 „
1 kilogramm Marhahus	36 „
„ Disznóhus	56 „
„ Turó	48 „

Gyula-Fehérvárt Junius 1. 1878.

1 hectoliter Tisztabuza	9 frt 10 kr
„ Elegybuza	8 „ 16 „
„ Rozs	6 „ 50 „
„ Törökbuza	6 „ 30 „
méter mázsa kötetlen széna	3 „ 95 „
méter mázsa Alonszalma	1 „ 80 „
köbméter Tüzi fa	3 „ 35 „
1 kilogramm Marhahus	— 42 „

Lotto számok

nagy-szebeni huzás jun. 5.
16, 25, 71, 47, 13,

Bécsi tőzsde.

1878. 6/6	
Magyar arany-járadék	88.34
Magyar kincst. utalv. 1. kibocsát	118.50
„ „ 2. „	112.—
Magy. kel.-vasut elsőbbs. 2. kibocs.	75.—
Magyar állami kötvény 1876.	66.75
Magyar vasuti kölcsön	100.25
Magyar földtehermentesítési kötv.	78.50
Ten esvári földtehermentesít. kötv.	77.40
Erdélyi földtehermentesit. kötv.	76.50
Horvát Slavon földteherment. kötv.	—
Magyar szálló váltáság kötv.	82.24
Oszt. egységes államadósság papban 64.60	
Oszt. egységes államadóss. ezüstben 66.—	
Oszt. arany járadék	73.85
1860. állam sorsjegy	113.75
Oszt. nemzeti bankrészvény	811.—
Oszt. hitelrészvény	224.—
Magyar hitelbank	210.—
Ezüst	104.—
Cs. k. arany	5.63
Napoleonkor	9.49
Német birod mark	58.55
London	118.85

Felelős szerkesztő és kiadótlajd. Volz B.

lakjainktól! S lám, nekem s neked, e szerelem átkunkká leve! Én érzen már terheit! Miért nem lehetsz hát egészen enyém, miért nem lehetsz mindig, mindig közlemben, hogy halljam ajkadnak édes zenegését, s hogy átölelve téged s megcsokolva azt — üdvösségem, boldogságom kifogyhatatlan legyen!?! Oh! te nem érezheted e kérdések kniját! Én százszor, ezerszer hallom lelkemmel e kérdést énmagamtól szivem elédobva, s mindannyiszor átkozom végzetem, hogy ily sórsot mért osztályrészemül!

Ágnes odasimult az ifjuhoz, s vigasztalta esdeklő szavával, hogy bele kell abban nyugodni, mit változtatni immár nem lehet, hogy élni kell az óráknak, s nem gondolni a jövővel, s aztán azzal végezte, hogy ha egy viseli magát, hát felkel, s elmegy és ott hagyja azt a csaf embert egyedül magába, aztán nem bánja, ha agyon unja magát!

— Ne szólj most ne beszélj ily játszian vellem! Nem tehetsz viggá édes Ágnesem. — Leikem fáj, ha végigpillantva rajtad, — látom e sok bübajt, melylyel a természet elbámulozott, s érzem kell, hogy mind ez csak addig enyém, míg titkon együtt lehetünk; de kilépsz innen s már idegen levél, közönyös arccal kell elhaladnom melletted, míg a férj, kit nem szeretsz annak nevében viseled . . . (Folyt. köv.)

HIRDETÉSEK.

Fényképészeti hirdetmény.

Van szerencsém a Nagyjérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy fényképészeti műtermemet helyben, a főtéren Mendl József ur házában felállítottam s azt személyes művészetemmel egy hónapig fentartom.

Törökvésem czélját képezi az, hogy az Aradon kivívott sikert és hírnevemet itteni munkáim által növeljem.

Fényképeim hasonlatosság, meglepő színezés és kiviteli tisztaságban egyaránt vételkednek a fényképezés terén bárki által is felmutatott sikerrel.

Képeimet látogató jegy és cabinet alakban, zománcozott formában készítem, azonkívül porcelánra, kehelyre, pohárra, melltűre és bármily anyagra elkészítem. Viz és olajfejtéssel dolgozom. Felveszek csoportokat, tájképeket, műemlékeket s bármely képről másolatot készítek.

Remélve hogy kitűnő képeim közmegelegedésre találnak, aljánlam magam becses kegyeikbe. Alázatos tisztelettel

Auerbach Miksa

fényképész Aradról

a bécsei és szegedi közkiállítás érmeinek tulajdonosa.

Gyula-Fehérvártt 1878. június hó 6-án.

Tisztelettel tudatom **Torda** város és vidéke t. cz. közönségével, hogy e városon, hatóságilag engedélyezett

Zálog-kölcsön-üzletet

nyitottam, s naponta, **ékszer-, arany-, ezüst-, értékpapir-, ruhane-műek** és minden értékes tárgyakra pénzt kölcsönzök.

Üzlet helyiség: Piacz, kinestári épület udvarán jobbra.

Tutsek József

zálog kölcsön-üzlet tulajdonos.

Ház-eladás.	Bérbe kiadó.	Compagnon.	Hausverkauf.
Gyula-Fehérvártt e középutczában 204.sz. a. ház örök áron eladó bővebb felvilágosítást ad e lap szerkesztősége.	Gyula-Fehérvártt a középutczában Hennel Mihály házában két szép szoba, butorral vagy a nélkül rögtön kibirelni bővebb felvilágosítást ad e lap szerkesztősége.	Zu einem rentablen Geschäft wird ein in der Scheuergasse ist das Haus Nr. 209 Compagnon Gesucht. Einlag 2-3000 fl. sammt Garten zu verkaufen. Nähere Auskunft in der Exped. des Blts. künft in der Exped. des Blattes.	

Volcz és társa

könyv- és papirkereskedésében Tordán és Gy.-Fehérvártt kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok egyletek, magányzók, ügyvédek, kereskedők, jegyzők és mindennemű iparral foglalkozók részére, vászonba vagy papirba kötve dus választékban. — Másoló könyvek: Kereskedők Irodák sat. részére. Másoló Gépek az ehez szükséges viasszos lap, itató papir és a legkitűnőbb másoló tintával.

Irodai, fogalmi, csomagoló és színes papir dus választékban, könyvkötő cikkek

Előfizethetni, — illetőleg előjegyeztetni — lehet a következő általános kedvelt művekre :

Petőfi Sándor összes küldeményeinek képes diszkiadására, füzetekben, ... egyes füzet ára 40 kr.	Deutschland's Kunstschatze . . . . . " " " 65 kr.
Magyar-Lexicon . . . . . " " " 30 kr.	Italien's " " " " 48 kr.
Jókai Mor újabb regényei és elbeszélései . . . . . " " " 25 kr.	Das Buch der Erfindungen . . . . . " " " 32 kr.
Über Land und Meer . . . . . " " " 32 kr.	Shakespeare sämtliche Werke, Illustrierte Pracht-Ausgabe . . . . . " " " 32 kr.
Meyer's Conversations-Lexicon . . . . . " " " 32 kr.	Schiller's Werke Illustrierte Pracht-Ausgabe . . . . . " " " 32 kr.

Colportage-Geschäft in Carlsburg.

Der Gefertigte beehrt sich hiermit die höfliche Anzeige zu machen, daß er am hiesigen Plage ein

Colportage-Geschäft

für alle in- und ausländische Lieferungswerke eingerichtet hat, und übernimmt jeden wie immer gearteten Auftrag in diesem Fache und liefert alle auf dem Gebiete der Literatur erscheinende Werke zum Ladenpreis.

Prospecte und Cataloge werden gratis ausgegeben. Bücher und Prämienbilder werden in loco gratis ins Haus gestellt.

Zur Bequemlichkeit des auswärtigen P. T. Publikums ist ein Agent angestellt, der monatlich ein bis zweimal die Umgegend von Carlsburg bereift und Aufträge übernimmt, welche prompt ausgeführt werden.

Achtungsvollst

V. VOLZ.